

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. חד גיסא נגרא וחד גיסא נהרא פלגין לה בקרנא זול.....2
- ב. אין בהן כדי לזה וכדי לזה ... אית דינא דגוד או אנוד.....4
- ג. מי שחציו עבד וחציו בן חורין ... כופין את רבו ועושין אותו בן חורין וכותבין שטר על חצי דמיו.....7
- ד. שני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד עשאן לשכר השכר לאמצע.....8
- ה. עשאן לעצמו הרי עשיר אומר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זיתים ובא ועשה בבית הבד.....9
- ו. כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין אם לאו מעלין אותו בדמים.....10
- ז. טול אתה שיעור ואני פחות ... וגוד או אנוד ... אין שומעין לו ... במתנה לא ניחא לי דכתיב ושונא מתנות יחיה.....10
- ח. וכתבי הקודש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלקו ... בכרך אחד אבל בשני כריכות חולקין ... בששניהן רוצין.....11
- ט. שבק להו אבוח תרתי אמהתא חדא ידעא אפיא ובשולי וחדא ידעא פילכא ונוולא ... לית דינא דגוד או אנוד ... דלמר מיבעי ליה תרוייהו ולמר מיבעי ליה תרוייהו.....12
- י. מדביק אדם תורה נביאים וכתובים כאחד ... בין חומש לחומש של תורה ארבעה שיטין וכן בין כל נביא לנביא ובנביא של שנים עשר ג' שיטין ומסיים מלמטה ומתחיל מלמעלה ... ועושה בראשו כדי לגול עמוד ובסופו כדי לגול היקף.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

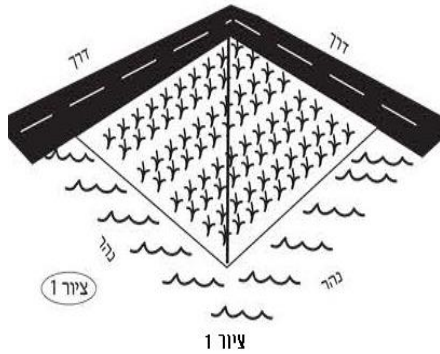

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

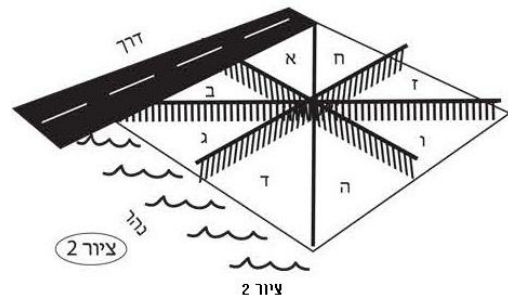
דף יג.

א. חד גיסא נגרא וחד גיסא נהרא פלגין לה בקרנא זול

האחים או¹ השותפים שבאו לחלוק השדה המשותפת, והיא שדה מרובעת שהיה נהר מקיף אותה בצד מזרח וצפון, ודרך מקיף אותה בצד דרום ומערב, וכל אחד רוצה גם סמוך לנהר וגם סמוך לדרך, חולקים אותה באלכסון כדי שיהא לכל אחד סמוך לנהר וסמוך לדרך,

ואם יש לה נהר במזרח ונגר בצפון חולקים באלכסון לשמונה חלקים כדי שיגיע לכל אחד קרוב לנהר ולנגר כמו לחבירו, ראובן² נוטל א, ג, ה, ז, ושמעון נוטל ב, ד, ו, ח,

ואם ביקש האחד לקבל חלקו בצד שהוא קרוב לשדהו, יש אומרים³ ששומעין לו. ויש חולקים⁴

¹ שו"ע ונו"כ קעד ג

² ולכאורה היו יכולים לתת לראובן א, ד, ה, ו, ולשמעון ב, ג, ז, ח, אלא שבזה נמצא שראובן יש לו ג' חלקים סמוכים זה לזה ואחד בנפרד, ולשמעון ב' חלקים סמוכים ועוד ב' חלקים סמוכים, ואין זו חלוקה שוה, אלא שעדיין אפשר לתת לראובן א, ג, ו, ז, ולשמעון ב, ד, ה, ח, ונמצא לכל אחד חלוקה שוה, ואנו מרויחים שיש לשניהם שתי חלקות סמוכות, ולמה לנו לפצלם לחלקות שאינן סמוכות זו לזו, וצ"ע. ובפרישה הקשה באופן אחר, שניתן לראובן א, ג, ה, ו, ולשמעון ב, ד, ז, ח, ותירץ דחלקים ז, ח, של שמעון קרובים לנגר וחלקים ה, ו, של ראובן קרובים לנהר, ואין זו חלוקה שוה, ולפי"ז אפשר לתרץ גם מה שהקשיתי לעיל, דחלקים ו, ז, של ראובן רחוקים גם מנהר וגם מנגר, ואילו חלקים ה, ח, של שמעון קרובים יותר לנהר ולנגר, ופשוט שאם מתרצים לחלק באופן הנוח לשניהם, ודאי שחולקים כך. פתחי חושן חלק ז פרק ה הערה י

³ שו"ע שם כדעת הרמב"ם,

⁴ כתב הסמ"ע שלדעת הרא"ש והרמ"א דלעיל דף יב: אף בזה אין שומעין לו, שהרי יכול להעלות לו בדמים, אלא שהרמ"א סמך במה שהזכיר לעיל דעת הרא"ש ולכן לא הזכירו כאן. ושם סעיף א כתב הרמ"א שאין כופין, ושאר השותפין יכולים לתבוע ממנו העילוי מה ששוה לו כאן יותר, או שיחלקו בגורל, כדעת הרא"ש בפסקיו (ולא כתשובותיו) שהסכים לפירוש ר"ת בהא דעלוי כנכסי בר מריון שעצם ההנאה שאם לא יזכה בגורל יוכל לתבוע תוספת דמים מפני שהוא רוצה בזה, מיקרי זה חסר, ושוב אינו בכלל מדת סדום. ועיין

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

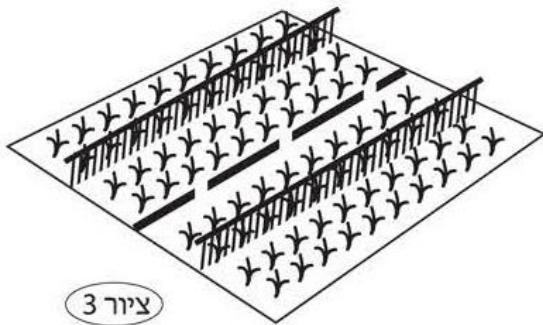
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

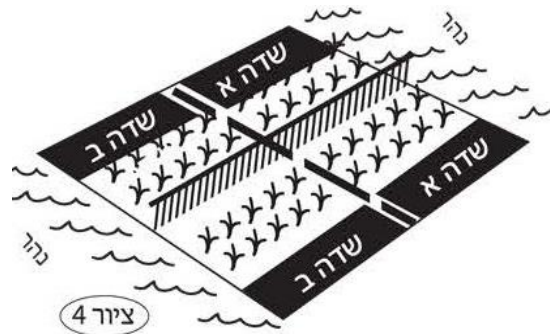
מסנת בבא בתרא

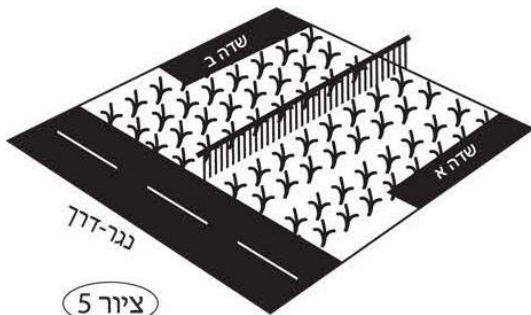
ציור 3

היו שתי שדות, והאחד⁵ רוצה לחלוק כל שדה לשנים והשני רוצה לחלוק שדה כנגד שדה, אם שניהם שוים ואין שום צד תועלת בחלוקת השדות לחצאין, חולקים שדה כנגד שדה דאע"פ שאם נחלוק כל שדה לשנים יתכן שיצא לו חצאי שדות האמצעיים וירווח שיהיו שדותיו משומרים ע"י החצאים שבצדדים כזה (ציור 3) אין שומעין לו⁶.

אבל אם יש צד תועלת בחלוקה לחצאים חולקים לחצאים, כגון שהאחת קרובה לנהר והשניה לנגר וכן כשיש לכל אחד נהר או נגר, יכול להיות שלפעמים אי אפשר להשתמש באחד מהם, וכשיחלקו לחצאי שדות יהי' סמוך לשניהם כגון זה, (ציור 4)

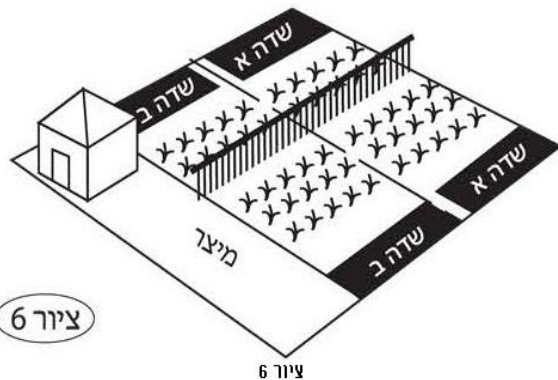
ציור 4

ציור 5

אבל כשלשניהם נגר אחד כגון זה (ציור 5), ודאי חולקים שדה כנגד שדה.

וכן כשיש לאחד מצר סמוך אצל השדות חולקים לחצאים. כגון (ציור 6) שאם יחלקו שדה כנגד שדה יתכן שיפול חלקו רחוק ממיצר שלו, אבל אם יחלקו לחצאים לעולם יהא חלקו סמוך

ציור 6

בטור (מדברי הרא"ש בשם הר' יונה), שאם פקח הוא, יפחות ממה שהם מעלים בשומא ועיין בנה"מ ס"ל שי"א שאין פקחותו מועלת לו, ועל כרחו ישלם כמה שהם העלו בשומא, או יסכים לנגרל, אולם צ"ע שהסמ"ע העתיק דברי הטור בשם הר' יונה בלא שום חולק.

⁵ רמ"א שם א

⁶ כמבואר בטור שם ועי' ב"י שיש חולקים בזה, ועי' דרישה ובמ"ש בדברי משפט בזה, ובדברי חיים (דיני אחים סימן א).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

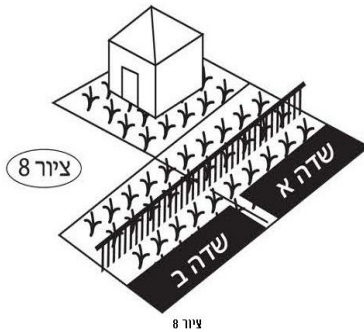
<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

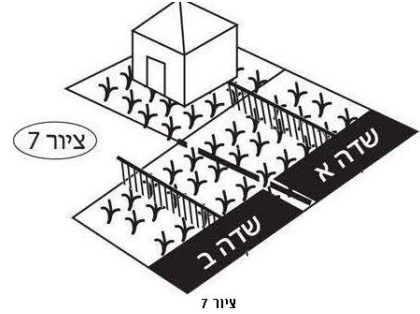
הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לחצי מיצר שלו, ובכה"ג נראה דלכו"ע כופין כל מידת סדום, כיון שאינו תובע חלקו בלי גורל

וכן בציר כזה (ציר 7) יכול לתבוע לחלוק כל שדה לשנים שיפול חצי חלקו סמוך למיצר⁷, אולם אינו יכול לתבוע לחלוק כל שדה לשנים לאורך⁸, כזה (ציר 8).

ב. איז בהז כדי לזה וכדי לזה ... אית דינא דגוד או אנוד

דבר שאין בו דין חלוקה⁹, כמו שהתבאר לעיל דף יא ויב. או שלא שייך בו כלל חלוקה¹⁰, יכול אחד מהם לכופ חבירו לבטל השותפות על ידי תביעת גוד או אנוד¹¹, כלומר שיאמר לו מכור לי חלקך בכך וכך או קנה ממני חלקי בשער הזה, וכופין את הנתבע למכור לחבירו או לקנות ממנו. אך בדבר¹² שיש בו דין חלוקה ואינם רוצים לחלוק לא תיקנו גוד או אנוד, דכל שיכולים לחלוק אינו יכול לכופו בענין אחר

⁷ כ"כ בפרישה, והוא הציר שבסמ"ע (ובדפוסים שלפנינו הציר משובש),

⁸ ולכאורה צ"ע למה לא יתבע לחלוק כל שדה לשנים לאורך כזה (ציר 8), ואז יתכן שיפול כל חלקו סמוך למיצר שלו, וצ"ל דהכי ניהא ליה טפי שבודאי יהא לו חלק סמוך למיצר, משא"כ אם נחלק לאורך יתכן שכל חלקו יהא רחוק מהמיצר שלו, אלא שצ"ע שהשני יכול לומר ניהא לי לחלק לאורך ואז יהיו שני חלקי סמוכים זה לזה, משא"כ אם נחלק כל שדה לרוחב יתכן שבין ב' חלקים שלי יהיה חלק שלך, ואף על פי שזה ירויח בסמיכות חצי חלקו למיצר, מאי חזית להפסיד לזה ולהרויח לזה, וצ"ע. פתחי חושן שם הערה יד

⁹ שו"ע נו"כ קעא ו

¹⁰ כגון שפחה או כלי, ועי' פתחי חושן חלק ז

פרק י (הערה לו) שאתרוג למצוה הוי כדבר שאין בו דין חלוקה ויכול לכופו בגוד או אנוד, ובשו"ת השיב משה (סוף סימן צד) כתב שבדבר העומד למכור לא שייך דין גוד או אנוד, ובמשפ"ש (סימן קעו סעיף יד) העיר שהש"ך (סימן קעו ס"ק כט) כתב להדיא שאף בדבר העומד למכור שייך גוד או אנוד, ועי' שו"ת תשורת שי (ח"א סימן תנה) מ"ש ליישב.

¹¹ והסביר המאירי שגוד או אנוד נאמר כששניהם מקולקלים וכשאומר לו גוד או אנוד נמצא שניהם מתוקנים זה בקרקע וזה במעות, עיין שם שהסביר בזה הטעם שבשני תשמישים שאין תשמישם שוה אין דין גוד או אנוד, שאין האחד מתוקן ע"י האחר.

¹² חזו"א (ב"ב סימן תקסח)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

וכל זה דוקא¹³ במקום שאילו היה בו דין חלוקה היה יכול לכופו לחלוק, אלא שאי אפשר לחלוק, ולכן יש לו דרך לכופו שלא לעמוד עמו בשותפות בעל כרחו, אבל שותפים תוך הזמן שקבעו שאינם יכולים לכופו זה את זה לחלוק אין גם דין גוד או אגוד, שעל דעת כן נשתתפו לזמן זה, דין גוד או איגוד שייך¹⁴ גם אם אין החלקים שווים, שלזה יש יותר מהשני אולם המנהג שלא דנו בגוד או איגוד כי אם בחלקים שווים.

כשהם כמה שותפים יכול האחד או כמה מהם לתבוע מהשאר גוד או אגוד¹⁵.

י"א¹⁶ שדינא דגוד או אגוד לא שייך אלא ביורשין¹⁷ או במקבל מתנה, אבל אם לקחו שנים בית שאין בו דין חלוקה אין אחד מהם יכול לומר גא"א¹⁸, שהרי לדעת שיהיו

¹³ עי' נה"מ סימן קעו ס"ק לב

¹⁴ בפעמו"ז הביא כן מדברי האחרונים

¹⁵ ערוה"ש

¹⁶ הטור בשם הר"י הלוי

¹⁷ ובמנחת פתים דין בשותפים שקנו בית ומת אחד מהם, אם יש ליורש מן הלוקח דין גוד או אגוד, וכן לגבי הקונה מן היורש. ובשו"ע (סימן קמו סעיף ב) משמע שגם בבנין שגבה מלקוחות מקצת השדה יש בו דין גוד או אגוד, עיי' שם, ועי' עוד בשו"ע (סימן קג סעיף ה) בדין בע"ח שגובה מהלוח, ובנו"כ שם, ועי' כנה"ג (סימן קעו הנה"ט אות קלא) בדין גוד או אגוד בחלוקת שותפין בחובות.

¹⁸ ובמשפט שלום (סימן קעו סעיף כ) הביא בשם כמה אחרונים דדוקא אם קנו שניהם יחד, אבל אם קנו בזה אחר זה ואח"כ נשתתפו לכופו יש דין גוד או אגוד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שותפין בו לקחווה ולא למכרו איש אל אחיו¹⁹. אבל מדברי הפוסקים²⁰ נראה שאינם מחלקים בין שותפים שלקחו לבין ירושה ומתנה²¹.

יש אומרים²² שאפילו אמר התובע ליתן הרבה יותר משווי צריך השני לקנות או למכור, אבל בפחות משווי אינו יכול לתבוע גוד או אגוד²³.

אם אין התובע רוצה לקנות²⁴, או שאין לו מעות לקנות, אינו יכול לכופ חבירו לקנות, אבל אם רוצה ללוות ולקנות הרשות בידו.

¹⁹ (והרשב"א בתשובה (ח"א סימן תתקיג) כתב להסביר שיטה זו שלשיטתו היא שיטת הראב"ד, שאם עמדו שנים וקנו דבר שאינו ראוי לחלק, אם לא נתרצו מתחלה לדור כן ושלא לכופ זה את זה בדינא דגוד או אגוד, מי הזקימם לקנות בשתוף, והוברר הדבר שמתחלה שעבד כל אחד חלקו לחבירו להיות עומד כך לעולם בשתוף, אבל כשירשו או במתנה שלא ירדו מתחלה ע"ד שיתוף, אית דינא דגוד או אגוד, וכתב ע"ז הרא"ש שנראים דבריו אם לא היה להם בית דירה ולקחו לדור בו, או אם היה להם בית דירה ולקחו להשכירו לאחר, אבל אם היה להם בית דירה ונפל או נשרף דירתו של אחד מהם או הוצרך למכרו מחמת דחקו (בחזו"א ב"ב סימן ט סק"ד) מסתפק כשנפלה קטטה ושנאה ביניהם, לסברת הרא"ש אם דומה לנפל הבית, כיון שנולד סיבה שאינם יכולים להשאר בשותפות, או אפשר דשנאה לאו מענה לחלוקה, ועי' בסף הקדשים), יכול לומר לחבירו גוד או אגוד, כיון שצריך לו לדור בו ואינו רוצה לדור עם אחר, וכן נמי אם הוצרכו שניהם ליכנס לדור בו, ע"כ, וסיים הטור שגם רב האי סובר שיש דין גוד או אגוד גם בשותפין, ופירש הפרישה דהך ונראים דבריו שכתב הרא"ש פירושו שהוא מודה לו באופן שלקחו לדור בו ביהד או להשכירו לאחר, וחולק עליו כשלא לקחו ע"ד כן אלא אח"כ מאיזו סיבה הוצרך לדור עם אחר או עם שותפו, אבל הר"י הלוי סובר גם בזה דלא אמרינן גוד או אגוד, וכתב הב"י שהג"י בשם הרא"ה כתב כדעת הר"י הלוי.

²⁰ כן משמע מדברי הרמב"ם ובשו"ת הת"ם (ח"מ סימן יב) כתב שדעת רוב הפוסקים וכמעט כל הפוסקים כהרמב"ם, ונראה שאפילו קים לי אינו יכול למעון נגד דעת הרמב"ם והשו"ע. ובכנה"ג כתב שהבא למעון גוד או אגוד נקרא מוציא ויכול השני לומר קים לי כהר"י הלוי, ועי' משפט שלום (סימן קעו סעיף טו) שהביא כמה אחרונים שאינם יכול לומר קים לי כדעת הר"י הלוי, ועוד דבשותפות שניהם מוחזקים, עיין שם, אבל במנחת פתים סובר שיכול לומר קים לי כהר"י הלוי, והנתבע דהיינו המסרב ואינו רוצה למכור חלקו הוא המוחזק.
²¹ ומשמע שגם אינו מחלק כדעת הרא"ש, וגם רב האי אינו מחלק כן, וקצת צ"ע למה לא הובאה דעת הרא"ש לכה"פ בשו"ע או ברמ"א. ועיין עוד בפתחי חושן שם פרק ו הערה סא ודברי הראשונים שם בנוד או איגוד בשכירות

²² רמ"א שם ו והטור בשם הר"י ישע"י חולק, וגם הב"י הביא בשם תשובת הרמב"ן שיש אומרים שאינו יכול לכופו לקנות ביותר משווי, אלא שמיזן בב"ד ומי שרוצה ליתן שוויו נוסל.

²³ דאל"כ ירחוק העשיר את העני שיודע שאין לו לקנות, וימכור בפחות, והוסיף הסמ"ע שלא ימצא אחר להעמיד במקומו, שאין אחד מהשוק רוצה להכניס עצמו בדברים שבין איש לאחיו, ועי' שו"ע (סימן קג סעיף ה) ובנה"מ (שם סק"ה). כתב בפת"ש (סק"ו) בשם שו"ת הר"י משה רוטנבורג (סימן יט) דמ"ש הרמ"א בפחות משווי היינו פחות מכפי שומא בעד חצי הקרקע, כגון ששמו כל הקרקע בד' מאות, וזה רוצה ליתן פחות ממאתיים, אבל לפעמים שעל חצי הקרקע נותנים מאתיים ועל כל הקרקע פחות מד' מאות, ודבר מצוי הוא שלפעמים אין קופצים על כל הקרקע, ובשתובע גוד או אגוד במחצית מדמי כל הקרקע, אין זה בכלל פחות משווי, עיין שם. כתב בנה"מ (סק"ח) שאם יש אחד שנותן יותר משווי, אף על פי שזה אומר גא"א בשווי, ה"ז כפחות משווי, וצ"ע.

²⁴ שו"ע רמ"א ונו"כ שם ו וברמ"א שם, וכן הסכימו הסמ"ע והש"ך, דכו"ע מודים בזה, עיין שם. כתב הטור בשם הרא"ש, יש אומרים דלא אמרינן גא"א אא"כ יד שניהם מגעת לקנות, אבל אם אחד מהם אין ידו משגת לא, והר"י כתב שהכל תלוי בתובע, ולא חיישינן אי לית ליה לנתבע, כיון שהתובע עשיר, וכ"כ הרמב"ם, ונראה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא בתרא

אם התובע אינו רוצה לקנות לעצמו, אלא שאומר גוד או אגוד כדי למכור הכל לאחרים, יש אומרים²⁵ שיכול לומר כן, ויש חולקים²⁶.

ג. מי שחציו עבד וחציו בן חורין... כופין את רבו ועושיין אותו בן חורין וכותבין שטר על חצי דמיו

כבר התבאר במסכת חגיגה דף ב: שהמשחרר²⁷ חצי עבדו, בכסף, שנתן לו דמי חציו כדי להשתחרר²⁸, קנה, והוא חציו בן חורין. ומי שחציו²⁹ עבד וחציו בן חורין, אינו יכול לישא לא שפחה ולא בת חורין, לפיכך כופין את רבו לשחררו, וכותב לו שטר על חצי דמיו. במה דברים אמורים, בעבד, מפני שהוא מצווה על פריה ורביה³⁰, אבל שפחה, תשאר כמו שהיתה ועובדת את עצמה יום אחד ואת רבה יום אחד. ואם נהגו בה מנהגי הפקר חייב לשחררה³¹.

מדברי האחרונים להלכה כהר"ף והרמב"ם, וכתב בכנה"ג לדעת הרא"ש שאפילו יש לו לקנות אלא שלא ישאר לו קרן לפרנסתו ולהרויח בו חשיב כאין לו, בפת"ש (סק"ד וסק"ו, וכן בסימן קיא סק"ו), הביא תשובת הר"מ רויטנברג (סימן יט), ותמצית דבריו מה שנוגע לענינו, שבמקום שיכול לומר גא"א, אין נ"מ במה שנעשה בחלקו של השני, כגון שיש בעלי חובות שעלולים להפסיד, או ששנים חלוקים על חלק השני, אינו מפסיד דינו, ומניח המעות בב"ד, עיין שם.

²⁵ שו"ע ונו"כ שם מדברי הרמב"ם (פ"א משכנים) שכתב ואין העני כופה את העשיר לקנות חלקו, אא"כ אמר לו קנה ממני או מכור לי והריני לזה או מוכר לאחרים וקונים, ומשמע שגם למכור לאחרים הוא בכלל אגוד, וכתב בנה"מ (סק"ט) שהרמב"ם לא אמר כן אלא בעשיר ועני שיש הפסד גדול לעני, אבל בלא"ה מודה שאינו יכול לומר כן, עיין שם.

²⁶ רמ"א שם, עפ"י דברי הרא"ש בתשובה דלא אמרינן גא"א אלא כשאומר אקנה חלקך לתשמישי או קנה חלקי לתשמישך, אבל בכנה"ג וכו' לא שייך ביה גא"א, ולא נדחה האחר מלהסתפח בנחלתו בשביל תוספת הדמים של זה, אלא ימכור חלקו כמו שיוכל והלוקח ישתתף עם והסמ"ע מפרש מ"ש הרמ"א רק צריך למכור חלקו, כמ"ש הרא"ש שאם אינו צריך לתשמישו אינו יכול לומר גא"א אלא ימכור חלקו, והש"ך (סק"ז) הסכים לדברי הסמ"ע עיין שם.

²⁷ שו"ע ונו"כ חו"מ רסז ס

²⁸ אך המשחרר חצי עבדו, בשטר, לא קנה העבד את חציו ונשאר עבד כמו שהיה. שגמרינן לה לה מאשה מה אשה חציה לא אף עבד חציו לא. שו"ע שם וש"ך עב

²⁹ שו"ע שם סב

³⁰ עיין בספר תפארת למשה שכתב אף אם העבד קטן דעדיין אינו בר פ"ו כופין את רבו מיד ואף אם העבד סרים חמה דאין לו רפואה ולא יכול לקיים פ"ו אפילו הכי כופין משום שבת וצ"ע לדינא עכ"ד. פ"ת שם יא

³¹ ש"ך שם עז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ד. שני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרחץ ובית הבד עשאן לשכר השכר לאמצע

שני³² אחים³³ שירשו מאביהם³⁴ מרחץ או בית הבד שאפשר להשתמש בהם בשותפות, אלא שהאחד עני ואין לו במה להשתמש בהם, אם מתרצים לחלוק בגוד או איגוד עדיף³⁵, ואם לאו אם עשאן האב להשכיר ומוצאים עתה להשכיר כולו אבל אין מוצאין להשכיר חלקו, כופין ומשכירים כולו וחולקים בשכר, ואם אין מוצאים להשכיר יכול העשיר להשתמש בו לבדו³⁶.

אבל אם מוצא להשכיר חלקו, יכול להשכיר, וכופין את העשיר לכך, וכן כופין את העני להסכים להשכיר חלקו לבד, ואף על פי שאם ישכירנו כולו ירויה יותר.

דף יג:

³² שו"ע ונו"כ קע"א ו

³³ דמה שמתרץ להלן גוד איכא אגוד ליכא, ור"ל דאה"נ אם רוצה העשיר לחלק בנא"א יכול, אבל העני אינו יכול לומר נא"א שהרי אין לו לקנות ונמצא דליכא אגוד (משמע דעני היינו שאין לו מעות, אבל אפשר לפרש עני שאין לו עבדים, מיהו מסתברא שאם אין לו עבדים לרהוץ ואין לו לקנות זיתים ולעבוד בבית הבד מסתמא אין לו מעות לקנות), וקיי"ל כהרי"ף שאע"פ שהעני אינו יכול לומר נא"א, אם העשיר תובע נא"א שומעין לו. ומשמע דמרחץ ובית הבד ראוי להשתמש בהם בשותפות ולכן מעיקר הדין יכול לומר לו קח לך עבדים וכו' היינו שנשתמש בהם יחד כשם שנשתמש בהם אביהם,

³⁴ בפרישה כתב דלאו דוקא שני אחים שירשו, דה"ה שני שותפים שקנו מרחץ לתשמישן והעני אח"כ אחד מהם ואין לו לרהוץ או להשתמש בבית הבד, ומוצאין להשכיר כולו ואין מוצאין מי שישכור חלקו, כופין את העשיר להשכיר כולו, עיין שם, ועי' בכנה"ג שהאריך בדיוקים שיש בלשון הרמב"ם והרא"ש, ועי' חו"א (סימן ז סק"ב).

³⁵ הרמ"א שם ח שאם יכולים להשוות עצמם ע"י גוד או אגוד עדיף מחלוקה בתשמישים שיתבארו להלן וגם זה אליבא דכו"ע, שיכול העשיר לומר לעני קח לך עבדים והשתמש במרחץ, או קח לך זיתים ועשה בבית הבד, ונראה פשוט שאין העשיר חייב להעלות שכר לעני, אף על פי שנהנה במה שמשמש בו לבדו, ועי' הגהות חכמ"ש. כתב החו"א (ב"ב סימן ז סק"א), מרחץ שיכולים לרהוץ בו עשרה ב"א ומוצאים להשכיר לששה, והעשיר מכניס ד' ב"א מבני ביתו, אין העני יכול לתבוע חצי שכרם, דכל שיש חלק שאין מוצאים להשכיר שוב יכול העשיר לומר קח לך עבדים וכו', אבל אם מוצאים להשכיר לעשרה אין העשיר יכול לומר אני אכניס ד' מב"ב וקח לך עבדים וכו' כנגדן ובשאר נחלוק בשכר, אלא משכיר כולו וחולקין בשכר, אבל אם העשיר רוצה יכול לומר השכר רק לששה ואשלם לך חצי שכר ד' מבני ביתי, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ה. עשאן לעצמו הרי עשיר אומר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זיתים ובא ועשה בבית הבד

במקרה הנזכר אם עשאן האב לעצמו, יש אומרים³⁷ שאפילו מוצאים להשכירו אין העני יכול לכופף את העשיר להשכיר³⁸.

³⁷ דעת הטור בשיטת הרמב"ם, וכמה פירושים נאמרו בראשונים בהא דעשאן לשכר ועשאן לעצמו, התוס' שם כתבו דלאו דוקא נקט עשאן לשכר, דה"ה עשאן לעצמו, אלא שמוצא להשכיר, פירוש עתה ראוים ומוצא להשכיר, והרשב"א בחידושו כתב בשם ר"י עשאן לשכר וראוים להשכיר שהם גדולים וראוים להשכיר, עשאן לעצמו קמנים וראוים לעצמו (ר"ל שאין דרך להשכיר מרחץ קטן וראוי רק לעצמו), ולכן כשראוים להשכיר אין העשיר יכול לומר קח לך עבדים, וע"כ ישכיר חלקו לרבים שירחצו שם, שהרי גם העשיר אינו צריך מרחץ גדול לעצמו, וכתב הרשב"א בשם מורו (מדברי המ"מ משמע שהוא רבינו יונה, ובמ"מ שלפנינו דברי הרשב"א משובשים), דדוקא נקט מרחץ ובית הבד שאם הם גדולים אין העשיר יכול לומר לעני אם ראוים לעשרה ב"א השכירו לחמשה ואני אשתמש בחציו, לפי שנמצא העני מפסיד, שאין מוצא מי שישכור מרחץ ובית הבד לחצאין אלא שיכנים שם כל צרכו, אבל במרחץ אפשר להשכיר חציו, ויכול העשיר לומר אני רוצה לדור בחציו והשכיר חלקך למי שידור עמי, ומה שאמרו השכר לאמצע לאו למימרא שאם רצה העשיר לומר גא"א אינו רשאי אלא כל כמה דלא אמר הכי השכר לאמצע, וכדמוכח במתני' שאפילו עשאן לשכר יש דינא גא"א, וסיים הרשב"א דכ"ש שאם אמר האחד לחלוק בימים והשני רוצה בגא"א דשומעין לו לגא"א (עי' בדבריו בתשובה ה"ב סימן קמא), ודעת הר"י מינאש שבעשוי לשכר אין דין גא"א. והרמב"ם (בפ"א מה' שכנים) העתיק לשון הגמרא, וכתב המ"מ שמפרש כפירוש התוס', אבל הטור כתב שהרמב"ם חולק וסובר דהעיקר תלוי בדעת האב, שאם עשאן לעצמו אינו יכול לכופו להשכירו, ואף על פי שהוא ראוי להשכיר יכול לומר לו לך קח עבדים וכו', אלא משתמשים כדרך שהשתמש אביהם, ובדעת הר"י כתב שאינו תלוי כלל בדעת האב, ואפילו עשאן לעצמו, אם מוצא מי שישכור כופין להשכיר, וכן לאידך גיסא אם אינו מוצא להשכיר אפילו עשאן לשכר (וקאי גם לדעת הרמב"ם) אומר עשיר לעני קח לך וכו', ומפסיד העני בעניו, וסיים הטור שאין תקנה לעני אא"כ ימכור חלקו לעשיר (היינו אחיו) או שימכור חלקו לעשיר אחר שיאמר לאחיו גא"א, או שישתמש בו יחד.

³⁸ בנה"מ (סק"י) כתב ליישב לשון השו"ע (סעיף ח), שבכל מקום שכתב השו"ע עשוי לשכור, היינו להרמב"ם אם עשאן האב לשכור, ואינו עשוי לשכור היינו שעשאן האב לעצמו (ולהפרישה ה"ה אם קנו בשותפות לעצמם), או שאינו מוצא לשכור, וסיכס הלכה זו לענין עשיר ועני, שאם הוא דבר שאינו ראוי להשכיר ואי אפשר להשתמש יחד כגון בית וחנות, כופין על חלוקה לזמנים בין בעני ועשיר ובין בשניהם עשירים, ואין העשיר יכול לומר קח סחורה ושב בחנות שהרי אף אם יקח סחורה יכול לכופו לזמנים, כיון שא"א להשתמש יחד, ומ"ש שבמרחץ אינו יכול לכופו לזמנים, משום שראוי להשתמש יחד ואינו עשוי לשכור, וגם כשאחד עני אינו יכול לכופו לזמנים, וכ"ש כששניהם עשירים, ומ"ש הטור שאם שניהם עשירים ואין נוה להם להשתמש יחד כופין לזמנים היינו שאין שותפותם שוים, משום שזה שיש לו חלק יותר גדול מפסיד בתשמיש משותף), או שאינם רוצים להשתמש יחד, שכופו על חלוקה לזמנים ואינו כופו להשכיר, ותמה על הסמ"ע (ס"ק יג) שהעתיק דברי הטור והוסיף או משכירם לאחרים, ומשמע שמחלק דדוקא בעני ועשאן האב לעצמו אינו יכול לכופו להשכיר, אבל בב' עשירים כופין להשכיר, עיין שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

כל שאינם מתרצים ביניהם בחלוקה באחד מהאופנים שנזכרו, ורוצה האחד למכור חלקו רשאי, ואין השני יכול לעכב עליו, אלא שבקרקע יש לו דין מצרן³⁹.

ו. כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין אם לאו מעלין אותו בדמים

כבר התבאר לעיל דף ב: ויא: ששותפים⁴⁰ ברכוש משותף, בין בקרקע ובין במטלטלין, בין מחמת קניה בין מחמת מתנה ובין מחמת ירושה, או שזכו בו מהפקר⁴¹, אם אין בו כדי חלוקה כלומר שלא ישאר לאחר חלוקה לכל אחד שיעור תשמיש אין האחד יכול לכופ את חברו⁴² לחלוק⁴³, אבל אם יש בו כדי חלוקה יכול האחד לכופ את שאר השותפים לחלוק.

איזהו כדי חלוקה, כל שאילו יחלק לפי השותפים יגיע לפחות שבהם⁴⁴ חלק שיש עליו שם דבר שלם, ועריך גם שיהא ראוי לתשמיש כמו שהוא⁴⁵,

ז. טול אתה שיעור ואני פחות ... וגוד או אגוד ... אין שומעין לו ... במתנה לא ניחא לי דכתיב ושונא מתנות יחיה

³⁹ שו"ע ונו"כ קעה א

⁴⁰ שו"ע ונו"כ קעא א

⁴¹ ודוקא בהשתתפו לשמוש יחד אבל אם נשתתפו לשם עסק כבר נתבאר בסימן קעו אם ובאיזה אופן יכול לכופ את חברו לחלוק,

⁴² ומכל מקום יכול לכופו בנוד או אגוד.

⁴³ וכתב החזו"א (ב"ב סוף סימן ו) שהכפיה לחלוק בדבר שיש בו דין חלוקה אינו מתקנת חכמים, אלא עיקר קנין השותפות כשאין חלקיהם מסוימים ולכל אחד יש בכלו דכל מה דשפיר ליה מפי ליהנות מן השותפות קנין לו, ובכלל זה הזכות לחלוק, וא"צ דעת שותפו להקנות לו, אלא ב"ד מחלקין על כרחו וחבירו קונה על כרחו,

⁴⁴ כן הוא בשו"ע ונו"כ שם ג, והוא מדברי הרמב"ם (בפ"א מה' שכנים), ופירש הסמ"ע דהיינו שהם כמה שותפים ולאחד מהם יש פחות מהשאר, אף על פי שלשאר השותפים ישאר כדי חלוקה, אם לאחד ישאר פחות מכדי חלוקה יכול זה לעכב מלחלוק, ועיי' שו"ע (סימן קטו ס"ק כב) שלכאורה סובר הרמב"ן שאף אם ישאר לאחד פחות משיעור חלוקה יכול זה שיש לו כשיעור לחלוק, והשו"ע שם תמה עליו, עיי' שם.

⁴⁵ שו"ע ונו"כ שם ה שלא יצטרך לעבור על חלק חברו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דבר שאין בו דין חלוקה⁴⁶ אבל יש בו יותר משיעור לאחד, אפילו אמר האחד קח לך חלק כשיעור ואני אטול השאר עם הפרש הדמים, או להיפך, אינו יכול⁴⁷ לכוף על כך⁴⁸, ואפילו רוצה לוותר על הפרש הדמים יש אומרים⁴⁹ שאינו יכול לכופו, מפני שיכול לומר איני רוצה במתנות דכתיב (משלי טו פסוק כז) וְשׂוּיָא מִתְּנַת יְהִיָּה.

אבל אם נותן גם אפשרות שהוא יקח הכל, אף על פי שאינו מניח לחבירו ליטול הכל, שומעין לו⁵⁰.

ח. וכתבי הקודש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו ... בכרך אחד אבל בשני כריכות חולקין ... בששניהן רוצין

כבר התבאר לעיל דף יא. ששותפים שנתרצו לחלוק דבר⁵¹ שאין בו דין חלוקה, אף על פי שמפסידים שמו, חולקים, אבל בכתבי הקודש הכתובים על קלף⁵² בכרך אחד, כגון כ"ד ספרי תורה נביאים וכתובים, אין חולקים משום בזיון כתבי הקודש⁵³.

⁴⁶ שו"ע ונו"כ שם י

⁴⁷ משום שיכול השני לומר אין לי מעות להשלים ההפרש, והחלק הקטן איני רוצה לקבל מפני שאין בו שיעור הראוי לתשמיש.

⁴⁸ ומבואר בסעיף יא שיכול לומר אקח אני הקטן ובשאר נשאר שותפים, וכן משמע במרדכי (פ"ק דב"ב סימן תקט) שכתב, דאטו אם יש לראובן קרקע של ק' פרסאות ושמעון יש לו בקרקע דבר מועט שאין בו כדי חלוקה וכי יעכב את ראובן מלחלוק עמו כלל, ומסברא זו נראה דה"ה כשיש לשניהם חלקים שווים, יכול לחלוק לעצמו כל שמשאיר כדי שיעור ברשות אחת, ואפילו בשותפות, וכ"ש כשמתחלה היה לאחד חלק שיש בו שיעור ולשני חלק קטן יותר שאין בו שיעור, שיכול בעל החלק הקטן לתבוע לחלוק, וכמ"ש המרדכי (פ' המוכר פירות) שיכול לומר אי אפשי בתקנת חכמים, ועי' רמ"א (סימן קעא סעיף ג) בדין ד' שותפים שלפעמים אין בעל החלק הקטן יכול לחלוק, ועי' בנה"ג.

⁴⁹ בשו"ע כתב שיש חולקים בזה, והיא דעת הר"ח והרא"ש דאין זה בגדר מתנת חנם, כיון שעושה כן לטובת עצמו, והש"ך פסק כדיעה ראשונה שהיא דעת הר"י, ועי' פת"ש (סק"י) בשם שער משפט שמסתפק במתנה לאדם חשוב דהוי כמקבל מתנה, כמבואר בסימן קצ (סעיף ו), אם בכה"ג מוציא מכלל מתנה, עיין שם.

⁵⁰ והוא מדברי הר"י יונה (וכתב הסמ"ע דכו"ע מודים בזה), מפני שבזה אין לו טענה שאין לו דמים, שהרי נותן לו אפשרות ליקח הקטן או הגדול בהפרש דמים, ואם לאו יכול למכור הכל.

⁵¹ שו"ע ונו"כ קעג א

⁵² ויש לעיין בספרי קודש בזמננו כגון סידורים וכיוצא בזה, אלא שאין דרך להיות כתובים על קלף בכרך אחד. פתחי חושן שם פרק ו הערה חט

⁵³ אף על פי שאם היו של אחד מותר מן הדין לחלקם, כשהחולקים לשם חלוקה מיקרי טפי בזיון (ומדברי הר"מ בשם הרשב"א נראה דדוקא חלוקה בב"ד הוי דרך בזיון, ולפי"ז אם חולקים בינם לבין עצמם אפשר דמותר,

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ואם הם בשתי כריכות, אם הם שני ענינים אין בו דינא דגוד או אגוד⁵⁴, ואם הם ענין אחד, אומרים בו: גוד או אגוד.

**ט. שבק להו אבוה תרתי אמהתא חדא ידעא אפיא ובשוליי
וחדא ידעא פילכא ונוולא ... לית דינא דגוד או אגוד ...
דלמר מיבעי ליה תרוייהו ולמר מיבעי ליה תרוייהו**

היו משותפים⁵⁵ בשני הפצים שתשמישם שוה ודמיהם שוים ואין בשום אחד מהם דין חלוקה, נותנים לזה אחד ולזה אחד⁵⁶, והיינו שכל אחד נוטל חפץ אחד ומי שנוטל המעולה ישלים לחבירו ההפרש עפ"י שומא, או שיאמר האחד לחבירו קח איזה שתמצא בלא תוספת דמים ואני אקח השני או להיפך. ויש אומרים⁵⁷ שהוא הדין אם תשמישם שוה אבל אין דמיהם שוים⁵⁸.

וצ"ע, וכתבו הפוסקים דוקא כשהם כתובים בגליון כס"ת שלנו, והוא מדברי המרדכי, וסיים אבל השתא שאנו קושרים הספרים בקונטרסים ואין נגללים יחד ליכא בזיון, ולכאורה נראה שגם במקום שיש תפירה של ב' ידיעות, כיון שצריך לחתוך התפירה, הוי בזיון, ונראה דה"ה אם כתובים בקונטרסים, דוקא כשמחלק בקונטרסים, אבל לחלק חצי קונטרס אפשר דאסור, והמאירי כתב בשם גדולי המפרשים שאף בקונטרסים אסור, ועי' כנה"ג בדין חלוקת ביהכנ"ס. שם הערה מ

⁵⁴ הן שיאמר גוד את זה ואני השני, ליתן האחד להשני מאי דביני ביני, דיאמר השני לתרוייהו אני צריך ונלמד בו לזמנים, והן שיאמר גוד אתה שניהן ותן לי חצי דמי שווין, או אני אגוד ואתן לך חלקך בדמים, דיאמר לו בחד מינייהו אני אלמוד כיון דאין האחד צריך להשני, סמ"ע שם ב

⁵⁵ שו"ע ונו"כ קעא יג

⁵⁶ ובשו"ע כתב הא ודאי שיכול כל אחד מהם לומר גוד או אגוד, והוסיף הרמ"א דהיינו שחולקים אחד כנגד אחד, ולשון השו"ע גוד או אגוד לכאורה לא שייך כאן, ונראה שבא לומר שאם אומר האחד קח איזה שתמצא ותן לי השני, אינו יכול לתבוע לחלוק בגורל.

⁵⁷ שו"ע שם בדיעה ראשונה ורמ"א שם, כדעת הרמ"ה, (ואין בזה משום שונא מתנות יחיה כמ"ש בסעיף י כיון שנותן גם לו הברירה שיהא הוא הנותן, ועכ"פ יהא לו דבר הראוי לעצמו, משא"כ בסעיף י שאם אינו רוצה במתנה יקבל דבר שאין בו שיעור הראוי סמ"ע. וכתבו הפוסקים שבכ"ה אין האחד יכול לומר גא"א בשניהם, ואפילו לא בזה אחר זה, משום שכל אחד ראוי בפני עצמו ואפשר ליתן לכל אחד. והטור כתב בשם הרמב"ן שסובר שכל שאין דמיהם שוים, אף על פי שתשמישם שוה, דומה לשני מינים שאין אומרים בהם גוד או אגוד, ונראה דעת הפוסקים כהרמ"ה.

⁵⁸ כתב הסמ"ע (ס"ק לא) שמלשון רש"י משמע דדוקא בשניהם אינו מועיל גא"א, אבל אם נותן לו עוד ברירה, דהיינו שאומר לו או מול איזה שתמצא ותן לי הפרש הדמים או קח שניהם ותן לי דמי חלקי, או אני אעשה כן, דכיון שנותן לו גם אפשרות של חלוקה וגם אפשרות ליקח שניהם, שומעין לו, ועי' דרישה שביאר כן בארוכה, וכתב שם שאפשר שגם הרמ"ה סובר כן, וכ"כ בסמ"ע סימן קעג (סק"ב), והט"ז כתב שא"צ לתת לו כל הברירות, אלא כיון שאומר נחלוק אחד כנגד אחד בהשלמת ההפרש או אתה או אני או קח שניהם, אף על פי שאינו אומר לו או אני אקח שניהם, די בכך, והוכיח כן מדברי הר"י יונה בהך דסעיף י. ומ"ש הרמ"ה ובשו"ע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

שני הפצים שאין תשמישם שוה⁵⁹, ואין בשום אחד מהם דין חלוקה, אבל כל אחד ראוי לעצמו, כגון ב' שפחות שהאחת יודעת לאפות ולבשל והאחת יודעת לטוות, או שני כלים שונים וכן שדה וכרם, ובדבר שהאחד מיועד הוא ראוי לעצמו בלי השני, וכן בספרי הקודש בשתי כריכות ושני ענינים אף על פי שדמיהם שוים אין חולקים אחד כנגד אחד.

היו משותפים בשני הפצים⁶⁰ שאין תשמישם שוה, אינם יכולים לתבוע גוד או אגוד בשניהם כאחד, אבל יכול לתבוע גוד או אגוד באחד ואח"כ בשני, או שהשני ישאר בשותפות, שכל הפיץ הוא כשותפות בפני עצמה ובשני הפצים שתשמישם שוה אין בהם כלל דין גוד או אגוד⁶¹.

י. מדביק אדם תורה נביאים וכתובים כאחד ... בין חומש לחומש של תורה ארבעה שיטיין וכן בין כל נביא לנביא ובנביא של שנים עשר ג' שיטיין ומסיים מלמטה ומתחיל מלמעלה ... ועושה בראשו כדי לגול עמוד ובסופו כדי לגול היקף

אלא אם ירצה יאמר באחד מהם גוד או אגוד והשני ישאר בשותפות, משמע דבאופן אחר לא מהני, כתב הט"ז דנקט אופן אחד דהיינו שא"צ ליתן לו כל הברירות, עיין שם, ועי' חזו"א (ב"ב סימן ח).
⁵⁹ שו"ע סימן קע"א סעיף יג, משום ששניהם ראויים לכל אחד, ואפילו אם יאמר לו גוד או אגוד בשניהם אין שומעין לו משום שיכול לומר באחד מספיק לי.

⁶⁰ שו"ע שם וסימן קע"ג סעיף א לענין כתבי הקודש, כגון שני ספרים שהם שני ענינים (וכתב בכנה"ג שתלמוד ופוסקים הוי בשני ענינים, שצריך לכל אחד, ועי' דברי גאונים כלל עו סימן ח), שיכול השני לומר די לי באחד שהרי כל אחד תשמיש בפני עצמו, כתב החזו"א (ב"ב סימן ט סק"ד) שותפים בעסק בסחורה וחנות, אם אפשר לחלוק הסחורה ועל החנות ידונו בגא"א עושים כן, ואם א"א לחלוק הסחורה וצריך למכור הסחורה עם החנות ביחד, יכולים לכפות למכור ביחד, וגם יכולים לומר גא"א על הכל ביחד, ולא דמי להך דב' דברים שאין תשמישם שוה, דהתם אין הפיץ אחד משועבד לשני, אבל הכא החנות משועבד לסחורה, והוי כתפיץ אחד, עיין שם.

⁶¹ סמ"ע סימן קע"א ס"ק לב, שגם בזה אינו יכול לומר גא"א בשניהם שיכול לומר באחד די לי, והוסיף שאפילו בזה אחר זה אינו יכול, דהוי כיש דין חלוקה שאינו יכול להוציאו בטענת גא"א, וחולקין אחד כנגד אחד כמו שנתבאר לעיל, ועי' במאירי בסוגיא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מותר לדבק תורה⁶², נביאים וכתובים בכרך אחד⁶³, ועושיין רק עמוד א' בסופו ובתחילה מניחים קלף חלק לגול על כל היקפה⁶⁴.

ומניח בין כל חומש וחומש ד' שיטין, ובין כל נביא ונביא ג', וכן בין כל נביא ונביא של תרי עשר, וכיון שהכל מדובק יחד אין קדושתם בקדושת ספר תורה⁶⁵, אלא כחומש בעלמא⁶⁶.

ומותר לכתוב כל התורה חומש חומש בפני עצמו, ואין בהם קדושת ספר תורה השלם. ויש מי שאומר שהם כס"ת לכל דבריהם, אלא שאין קורין בהם בצבור. וכל זה בחומשים העשויים בגליון כס"ת, אבל בשלנו שהם נכרכים, אין חילוק בין חומש לנביא

כשכותב ספר תורה⁶⁷, יש להניח בין כל חומש וחומש, ד' שיטין פנויות בלא כתב⁶⁸, ויתחיל החומש מתחילת שיטה חמישית. וצריך שיהיה גומר באמצע הדרף ומתחיל באמצעיתו⁶⁹. אבל לסיים ספר אחד בסוף הדרף ולהתחיל ספר שאחריו בראש הדרף אפילו יניח פנוי ד' שיטין אינו רשאי.

⁶² שו"ע ונו"כ יו"ד רפג א

⁶³ אף על פי שאי אפשר שלא יתן לפעמים נביאים וכתובים על גבי תורה וכבר אמרנו שאסור, הני מילי בשני כרכים אבל כשהם מדובקים יחד אינו גנאי ושרי. לבוש וש"ך שם א

⁶⁴ וחידידוש בעיני שלא נזכר מזה ברמב"ם ח"י רע"א שם

⁶⁵ ורבינו אברהם בנו של הרמב"ם ז"ל כתב דהרמב"ם ז"ל היה מונע לכתוב תנ"ך בקיבוץ אחד לפי שכאשר קורא בנביאים וכתובים יהיו הנביאים והכתובים למעלה מחמשה חומשי תורה וכן היה מונע לכתוב התרגום או הפי' עם התורה בקיבוץ אחד ע"כ הביא דבריו בספר מעשה רוקח ובברכ"י סימן רפ"ב וסיים הברכ"י אמנם נתפשט המנהג כסברת המרדכי ולית מאן דחש לה דהרמב"ם ז"ל ע"ש. שו"ת משנה הלכות חלק ז סימן קפב

⁶⁶ שכל יתר כנטול דמי, כלומר כאילו נטול היתר ואחר עמו דמי והוי ליה כמו ספר תורה שחסר ופסול. שם

ושם ב

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שם רעג א

⁶⁸ עיי' אס"ז ב"ב י"ג בשם הר"מ בקרית ספר אם מותר לעשות יותר מן ד' שיטין דהרא"ש מתיר והרמב"ם אוסר, יע"ש בשם רמב"ן ורשב"א דכל שיעורים אלו בכתב בינוני.

⁶⁹ בתוס' פ"ק דב"ב (דף י"ג ע"ב) הביאו בשם הירושלמי פ"ק דמגילה ו הובא בב"י לקמן (סי' רפ"ג) מובא בדגמ"ר סי' ערה ובח"י רע"א שם, כאן וצייין לתשב"ץ ח"א סימן קע"ה כתב דמה שהצריכו חכמים להניח ד' שיטין בין חומש לחומש למצוה בלחוד הוא ולא לעיכוב ומש"ה מסתברא דליכא קפידא בהא מלתא בין שיהיו אלו הד' שיטין באמצע הדרף או בתחלתו או בסופו או קצתן בתחלתו בין כך ובין כך אפילו לכתחלה שפיר דמי ומיהו הא דבדיעבד אינו מעכב היינו אם הוסיף או גרע אבל אם לא שביק רווחא כלל ודאי פסול ע"ש גם (בשו"ת תשובה מאהבה ח"א סימן ס"ה) האריך בזה והביא ראיה ברורה מש"ס מנחות דף ל' דליכא קפידא כלל בהא וכתב שגם הירושלמי שהביא התוספות שם לאו לעיכובא קאמר אלא למצוה לכתחלה ע"ש. וכן העלה (בתשובת חתם סופר סימן רנ"ה) ומסיק ולהלכה אני אומר נהי שלכתחלה אין לנו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ויניח בתחלתו ובסופו כדי לגלול על העמוד⁷⁰, ועוד שתי אצבעות שישארו בין העמוד והדרף.

לעשות נגד הריצב"א שבתוס' מ"מ בהגיע הסופר לסוף החומש ודחיקא ליה עלמא לא ימעט בכתב כדי שיסיים באמצע הדרף דההוא הו"ל כדיעבד דאין נכון לגנות הס"ת עתה באותיות כאלו משום סיום חומש שבסוף הדרף שהוא גנאי העתיד וחששא בעלמא שמא יחתכנו ומכש"כ בזה"ז שאין דרך לשמש כלל בחומשין העשויים בגלילה ולעולם לא יבא אדם לחתוך ס"ת לחומשין אפילו אם יסיים החומש בסופו ע"ש. ועיין (בנו"ב תניינא חי"ד סי' קע"ט) בתשובה מבן המחבר בס"ת שכתב הסופר בסוף ספר שמות בכל מסעיהם בסוף היריעה ולא הניח אפילו שיטה אחת ולמעלה התחיל ספר ויקרא וג"כ לא הניח שום שיטה וכתב שתורת אמת בפי תשב"ץ הנ"ל דרק לכתחלה צריך להניח ד' שיטין ובדיעבד א"צ ומיהו אי לא שביק רווחא כלל בודאי פסול אף כדיעבד והעלה כיון שיש י"ג תיבות אחר שם הויה ב"ה אם אפשר לחקוק כל הי"ג תיבות ולכתוב אותן בכתב דק באופן שישאר שיטה תחתונה פנוי לגמרי כשר לכ"ע ואם א"א לעשות כן אזי יניח עכ"פ בשיטה תחתונה ריוח חצי שורה או לכל הפחות כדי לכתוב ג"פ אשר שהיא פתוחה לדעת הרמב"ם ע"ש.

⁷⁰ (בתשב"ץ ח"ב צ"ג) שנשאל בס"ת שמחמת יושנו נתקלקלו היריעות הראשונה והאחרונה עד שלא נשאר בהם כדי לגלול עמוד מהו לתפור עם היריעה הישנה בשיעור לגלול מנויל חדש והשיב דנראה שאין בזה איסור כלל ואפילו לכתחלה שפיר דמי ואפילו היה אסור לעשות כן בתחלת עשייתו עכשיו שנתקלקל מחמת יושנו ודאי שרי ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

